

उत्तराणि—

एकवचन
इच्छति
पठसि
गच्छामि
भवति
तृप्यति
आगच्छति
बालकः
फलम् ।
लिखितः

बहुवचन
इच्छन्ति
पठथ
गच्छामः
भवन्ति
तृत्यन्ति
आगच्छन्ति
बालकाः
फलानि ।

(4) कोष्ठात् शब्दं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

- (क) अस्माकं देशे ऋतवः भवन्ति । (पञ्च/षड्)
(ख) शिशिरे आधिक्यं भवति । (तापस्य/शीतस्य)
(ग) सर्वेषु ऋतुषु राजा भवति । (वसन्तः/ग्रीष्मः)
(घ) स्वरः मधुरः भवति । (कोकिलस्य/काकस्य)
(ङ) हेमन्ते आरम्भः भवति । (शीतस्य/तापस्य)

उत्तराणि—(क) षड्, (ख) शीतस्य, (ग) वसन्तः, (घ) कोकिलस्य,
(ङ) शीतस्य ।

(5) सुमेलनं कुरुत -

	'अ'		'आ'
(क)	कोकिलः	(i)	जलप्लावनम्
(ख)	वर्षाः	(ii)	वसन्तः
(ग)	ऋतुराजः	(iii)	मधुरः स्वरः
(घ)	षट्	(iv)	प्रज्वालितः
(ङ)	अग्निः	(v)	ऋतवः

उत्तराणि—(क)—(iii), (ख)—(i), (ग)—(ii), (घ)—(v),
(ङ)—(iv) ।

(6) निम्नलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरं पूर्णवाक्येन लिखत -

- (क) अस्माकं देशे कति ऋतवः भवन्ति ?
(ख) कदा सूर्यस्य तापः प्रखरः भवति ?
(ग) विद्यालयेषु अवकाशः कदा भवति ?
(घ) सम्पूर्णा पृथ्वी केन तृप्यति ?
(ङ) शीतस्य आरम्भः कदा भवति ?

उत्तराणि—(क) अस्माकं देशे षड् ऋतवः भवन्ति ?
(ख) ग्रीष्मे सूर्यस्य तापः प्रखरः भवति ?
(ग) विद्यालयेषु अवकाशः ग्रीष्मे भवति ?
(घ) सम्पूर्णा पृथ्वी जलेन तृप्यति ?
(ङ) शीतस्य आरम्भः हेमन्ते भवति ?

(7) उदाहरणानुसारं लिखत -

यथा - एकवचनम्	बहुवचनम्
भवति	भवन्ति
(क) आगच्छति	आगच्छन्ति
(ख) इच्छति	इच्छन्ति
(ग) तृप्यति	तृत्यन्ति
(घ) वदसि	वदथ
(ङ) ददामि	ददामः
(च) करोषि	कुरुथ
(छ) गच्छामि	गच्छामः
(ज) कथ्यते	कथ्यन्ते

(8) लिखत 'आम्' (हाँ) अथवा 'न' (नहीं) ।

उत्तरम्

- यथा - अस्माकं देशे षड् ऋतवः भवन्ति - आम्
(क) विद्यालयेषु हेमन्ते अवकाशः भवति - न
(ख) वसन्ते शीतस्य आरम्भः भवति - न

- (ग) शिशिरे शीतस्यस आरम्भः भवति - न
 (घ) ग्रीष्मे जलाशयाः प्रायेण जलपूर्णाः भवन्ति - न
 (ङ) निर्धनाः जनाः शीतेन पीडाम् अनुभवन्ति - आम्

(9) उदाहरणानुसारेण मध्यमपुरुषरूपाणि लिखत -

- यथा - पठति - पठसि ।
 (क) गच्छति - गच्छसि ।
 (ख) पठिष्यति - पठिष्यसि ।
 (ग) कथयति - कथयिष्यसि ।
 (घ) गच्छतः - गच्छतु ।
 (ङ) पठन्ति - पठथ ।

(10) उदाहरणानुसारेण विभक्तिनिर्णयं कुरुत -

- यथा - बालकेन - तृतीया विभक्तिः ।
 (क) बालकाय - चतुर्थी विभक्तिः ।
 (ख) नदीनाम् - षष्ठी विभक्तिः ।
 (ग) गृहेषु - सप्तमी विभक्तिः ।
 (घ) वृक्षैः - तृतीया विभक्तिः ।
 (ङ) लतया - तृतीया विभक्तिः ।

(11) उदाहरणानुसारेण वचननिर्णयं कुरुत -

- यथा - नद्यौ - द्विवचनम् ।
 (क) लताः - बहुवचनम् ।
 (ख) लताभिः - बहुवचनम् ।
 (ग) बालकेषु - बहुवचनम् ।
 (घ) भवनात् - एकवचनम् ।
 (ङ) पुरुषः - एकवचनम् ।